

Rūdolfā Rūdupa aiziešana

Atvadīšanās no Romualda Ancāna notiks otrdien Jēkaba katedrālē

Ceturtdienas rīts nāca ar nelaiemes vēsti – iepriekšējā naktī 67 gadu vecumā no dzīves šķīries aktieris Romualds Ancāns.

Pirmajā mirklī tik grūti noticēt tam, ko tikko bija izteicis tautā iemīļotā teātra un kino aktiera kolēģis un draugs režisors Jānis Streičs. Vasarā Romualdam Ancānam saasinājās neārstējama ļaundabīgā slimība, ar kuru visnežēlīgākā cīņa ilga nepilnu mēnesi.

Romualds Ancāns dzimis 1944. gada 1. aprīlī Līvānu pagasta "Staros". Absolvējis Latvijas Valsts konservatorijas Teātra fakultāti. Dailes teātra izrādēs spēlējis kopš 1973. gada. Filmējies gandrīz piecdesmit latviešu un padomju filmās. Taču, lai paliktu cilvēku sirdīs, būtu pieticis ar dažām vien. Tik ļoti spilgtām. Muzikants Izidors "Cilvēka bērņā" (1991). Muzikants Vincents "Likteņdzirnās" (1997). Brašais latvju uzņēmējs Vītols "Rudens rozēs" (2004). Un spēcīgais, pašapzinīgais Rūdolfs Rūdups "Rūdolfa mantojumā" (2010), kas nu kļuvusi par aktiera pēdējo filmu.

Sarunai par filmu uzaicinājis dēla krodziņā Pārdaugavā, viņš ir tik šarmants, tik atvērts un vīrišķīgi valdzinošs, ka, ai, gribas ticēt, ka tāds ir tik pret tevi vienu. Kaut labi zināms, ka sirsnīgā labestība ir viena no Romualda Ancāna raksturīgākajām īpašībām. Par kūleni ar autiņu, braucot uz filmēšanu, viņš arī stāsta tik vieglprātīgi, tik viegli. Un nāk prātā, cik atsaucīgi viņš bija gatavs runāt par kādā nelielā filmiņā pavisam epizodisko Kārļa Ulmaņa lomu, kuru pats tikko vairs atcerējās. Bet ko tu darīsi, ja avīzei vajag, ja cilvēki lūdz.

Vispilgtākos tēlus Romualds Ancāns radījis režisora Jāņa Streiča filmās. Par aktieri un draugu Jānis Streičs saka: "Neaizstājams aktieris, kuram līdzīgu vairs neatrast nekad. Tā bija īsta Dieva dāvana manā dzīvē. Viņa sirds dāsnums, vīrišķīgais šarms, labestība, kas staroja acīs, un smaids ievada skatītājus Latgalē. Ne vietā vai tradīcijās, bet vienkārša traktorista Giluču Jezupa dvēselē filmā "Limuzīns Jāņu nakts krāsā", kurā kā miežu graudā viss plašais lauks ar iespējām no ražas darīt brangu alutiņu. Rūdolfs viņa pēdējā filmā bija virsotne un ne tikai viņa karjerā vien. Zīmīgi, ka, gatavojoties lomai, viņš man zvanīja un lūdza darīt visu, lai viņa varoņa bēres būtu gaišas. Ja cilvēks ir dabas produkts, Romiķis teica, – gluži kā ābols. Pienāk laiks, tas nogatavojas un krīt. Kāds te traģisms?"

Jau zinot par viņa tuvo nāvi, es apciemoju Romualdu un, paldies Dievam, varēju likt pie sirds to lielo devumu, ko viņš atstājis tautai. Nevis kā mierinājumu aizejot, bet spēka avotu, cīnoties par dzīvību. Viņš tam ticēja, un bija ļoti gaišs. Kādreiz viņš man tā stāstīja par savu māmiņu: "Viņa bija Gaiša." Ieliekot šajā vārdā visu savu dvēseles gaišumu, ko māte bija viņam mantojumā atstājusi. Arī mums paliek mantojums no viņa. Gaišums..."

Atvadīšanās no Romualda Ancāna notiks otrdien, 20. septembrī, plkst. 11 Jēkaba katedrālē Rīgā. Pēc tam mākslinieku vedīs pēdējā gaitā uz dzimto pusi Latgalē, kur guldīs Vārkavas kapos.